

Sygn.akt. II S 512/19

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 roku.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny – Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Magdalena Meroń –Pomarańska (spr.)

Sędziowie: Krzysztof Wąsik

Anna Kruszewska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2019 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skarg B. C., J. C. oraz A. C.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. akt VI Ns 653/17/S toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie

postanawia:

1. stwierdzić, przewlekłość postępowania w sprawie VI Ns 653/17/S toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie ;
2. zasądzić na rzecz skarżących B. C., J. C. oraz A. C. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie kwoty po 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. oddalić skargi w pozostałej części;
4. polecić Skarbowi Państwa –Sądowi Rejonowemu dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie zwrot na rzecz każdego ze skarżących kwoty 200 zł (dwieście złotych) tytułem uiszczonej opłaty od skargi;
5. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowemu dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie na rzecz każdego ze skarżących kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR (del) Anna Kruszewska SSO Magdalena Meroń –Pomarańska SSO Krzysztof Wąsik

UZASADNIENIE

Skarżący B. C., J. C. oraz A. C. wnieśli skargi na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie do sygn. akt VI Ns 653/17/S. Wnieśli ponadto o zasądzenie na ich rzecz po 1 500 zł oraz kosztów niniejszego postępowania na ich rzecz w równych częściach. W uzasadnieniu wskazali, że mimo upływu niemal dwóch lat, w sprawie nie został dotąd wyznaczony termin pierwszego posiedzenia (skarżący, ani ich pełnomocnik nie otrzymali zawiadomienia o jego wyznaczeniu). Jedynymi czynnościami podjętymi dotychczas przez sąd rozpoznający sprawę o działu spadku i zniesienia współwłasności było wezwanie wnioskodawców do wskazania adresów zamieszkania trojga uczestników (co wnioskodawcy uczynili w piśmie z dnia 16.04.2018 r.), wysłanie odpisów wniosku uczestnikom z wyznaczeniem im terminu do złożenia odpowiedzi na wniosek, jak również wzajemne doręczanie stronom pism procesowych składanych przez pozostałych uczestników.

Wielokrotna wymiana pism między stronami nie wносиła bynajmniej niczego nowego do postępowania. Uczestnicy podtrzymywali jedynie dotychczasowe stanowisko, powielając wyrażone już w poprzednich pismach argumenty. Zatem w ich ocenie nie istnieje żadne racjonalne uzasadnienie dla dalszej zwłoki z wyznaczeniem terminu pierwszego posiedzenia.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego, działający imieniem Skarbu Państwa, zgłaszając swój udział w postępowaniu wywołanym skargą, domagał się jej oddalenia jako nieuzasadnionej. W uzasadnieniu przedstawił przebieg dotychczasowego postępowania przed w/w Sądem oraz stwierdził, sprawie został nadany bieg i, że mijają się z prawdą skarżący, aby w ciągu niemalże dwóch lat od zainicjowana postępowania nie wyznaczono terminu rozprawy.

Rozpoznając niniejszą skargę, Sąd Okręgowy ustalił następującą sekwencję czynności procesowych w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie:

Wnioskiem z dnia 28 listopada 2017 roku sprawa została zainicjowana przez wnioskodawców. Zarządzeniem z dnia 8 grudnia 2017 roku wezwano pełnomocnika wnioskodawców do wskazania adresów uczestników w terminie 2 tygodni pod rygorem zawieszenia postępowania, jednocześnie polecając doręczenie odpisu wniosku innym uczestnikom zobowiązując jednocześnie do złożenia w 7 egzemplarzach w terminie dwóch tygodni – odpowiedzi na wniosek, w której ustosunkują się do treści wniosku oraz podniosą wszelkie zarzuty i złożą ewentualne wnioski dowodowe – pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i wniosków – k. 16. Zarządzenie ekspediowano 11 stycznia 2018 roku. Z tego dnia pochodzi też zapisek urzędowy, iż w dniach 19 grudnia 2017 – 1 stycznia 2018 roku sekretarz był nieobecny. W dniu 30 stycznia 2018 roku wpłynęło do sprawy pismo, w którym pełnomocnik wnioskodawców zwrócił się o przedłużenie terminu na wykonanie zobowiązania Sądu o trzy tygodnie. Pismem z dnia 28 lutego 2018 roku ponownie zwrócono się o przedłużenie wskazanego terminu do końca marca 2018 roku - związane to było

z pozyskiwaniem danych adresowych uczestników z Centrum Personalizacji Dokumentów MSWiA w Warszawie. W dniu 31 stycznia 2018 r. uczestnik J. S. złożył odpowiedź na wniosek a następnie trzy kolejne pisma procesowe, w których ustosunkował się do twierdzeń i wniosków pozostałych uczestników, tj. pismo z dnia 19.10.2018 r., 27.11.2018 r. oraz 26.03.2019 r. Zarządzeniem z dnia 4 kwietnia 2018 roku sąd wyraził zgodę na przedłużenie terminu z dnia 8 grudnia 2017 roku do dnia 31 marca 2018 roku. Z urzędu stwierdzono, iż w dniach 19.12-1.01 .2018 r. sekretarz był nieobecny, 5-7.01- ustawowo wolny dzień od pracy, 29.01-11.02 sekretarz przebywał na opiece, 6.03 – zwolnienie lekarskie, 13.03 urlop, 2.04 – dzień ustawowo wolny od pracy. – k. 45. Dnia 16 kwietnia 2018 roku, a więc już po terminie wyznaczonym przez Sąd, wnioskodawcy wskazali adresy uczestników M. M. (1), U. J. i K. G.. Zarządzeniem z dnia 26 kwietnia 2018 roku polecono doręczenie tym uczestnikom odpisu wniosku zobowiązując do złożenia odpowiedzi na pozew w terminie dwóch tygodni, w której ustosunkują się do treści wniosku oraz podniosą wszelkie zarzuty i złożą ewentualne wnioski dowodowe – pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i wniosków. Ekspediowano korespondencję 18 czerwca 2018 roku. Odpisy wniosku zostały doręczone uczestnikom kolejno: M. M. (1) w dniu 21 czerwca 2018 roku, K. G. w dniu 5 lipca 2018 roku, a U. J. w dniu 21 czerwca 2018 roku. Uczestnicy U. J., M. M. (1) i K. G. wnieśli odpowiedzi na wniosek, K. G. złożył dwa pisma procesowe - z dnia 27.07.2018 r. oraz 20.12.2018 r. U. J. ustosunkowała się do wniosku w piśmie z dnia 2.07.2018 r., zaś uczestniczka M. M. (1) - w piśmie z dnia 09.07.2018 r., a Sąd zarządzeniami z dnia 8 sierpnia 2018 roku polecił doręczenie odpisów wskazanych odpowiedzi pozostałym uczestnikom/ pełnomocnikom uczestników. Zarządzenia z dnia 8 sierpnia 2018 roku zostały wykonane w dniu 3 października 2018 roku. Dnia 18 i 19 października 2018 roku wpłynęły kolejne pisma wnioskodawcy oraz uczestnika J. S., będące ustosunkowaniem się do złożonych przez uczestników U. J., M. M. (1) i K. G. odpowiedzi na wniosek, których odpisy zostały w dalszej kolejności doręczone stronom. Również zawarto w piśmie wnioskodawcy wniosek o powołanie biegłego ma okoliczność wyceny wysokości wynagrodzenia.

W kolejnych pismach składanych 23 października, 27 listopada oraz 12 grudnia 2018 roku strony prezentowały dalsze stanowiska w sprawie. Dnia 6 marca 2019 roku odpisy tych pism zostały doręczone stronom z zobowiązaniem do zajęcia stanowiska, wobec kwestionowania przez poszczególnych uczestników postępowania sposobu przeprowadzenia zniesienia współwłasności, w szczególności w zakresie proponowanych spłat. Dnia 2 kwietnia 2019 roku wnioskodawca podtrzymał dotychczasowe stanowisko, przychylając się do tego, że kwestia wysokości spłat czy też wyodrębnienie strychu i suteryn musi zostać poddana wiedzy specjalistycznej biegłego. Dnia

4 kwietnia 2019 roku do akt sprawy wpłynęło pismo podmiotu Spółki (...) Sp. z o. o. z siedzibą w K., która domagała się dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze uczestnika. Zarządzeniem z dnia 30 lipca 2019 roku wezwano uczestniczkę U. J. do uzupełnienia braku formalnego pisma z dnia 22.03.2019 r. poprzez przedłożenie 6 odpisów pisma w terminie tygodnia pod rygorem zwrotu, to samo polecono w stosunku do M. M. (2), natomiast odpis pisma J. S. z dnia 26 marca 2019 wnioskodawców z dnia 2 kwietnia oraz (...)G. polecono doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawców i pozostałym uczestnikom i polecono dołączyć akta sprawy VI Co 120/12/S. Dnia 2 lipca 2019 roku dołączono akta związkowe sprawy i wykonano zarządzenie. Dnia 9 sierpnia 2019 roku – wyłączono akta sprawy. Dnia 5 września 2019 roku – zarządzono zwrot pisma uczestniczki U. J. z dnia 22 marca 2019 roku oraz zwrot pisma M. M. (2) z dnia 22 marca 2019 roku. Dnia 6 września 2019 roku wpłynęło pismo wnioskodawców, w którym domagali się przystąpienia do postępowania dowodowego. Zarządzeniem z dnia 9 października 2019 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 20 lutego 2020 roku, polecono zawiadomić o terminie pełnomocników wnioskodawców oraz uczestników. Powyższe zarządzenie zostało wykonane w dniu 29 października 2019 roku, a skarga na przewlekłość postępowania wpłynęła w sprawie w dniu 30 października 2019 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skargi były uzasadnione.

Przedstawione wyżej okoliczności sprawy, sposób i relacje czasowe procedowania przez Sąd Rejonowy jednoznacznie wskazują, że doszło do przewlekłości postępowania.

Zgodnie z treścią art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Sam tylko długi czas postępowania nie może być utożsamiany z przewlekłością (zob. post. tut. S.A. z dnia 1 lutego 2012 r., sygn. akt II S 1/12, Lex nr 1127080). Przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy pomiędzy kolejnymi czynnościami procesowymi występują długie, nieuzasadnione przerwy albo też pewne czynności nie są podejmowane w ogóle. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Analiza powyższych przepisów wskazuje, że nie każda zwłoka w rozpoznaniu sprawy stanowi naruszenie prawa strony do sądu, lecz tylko taka, która nie znajduje uzasadnienia w realiach sprawy. Ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, nie powinna ograniczać się wyłącznie do upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, lecz być wypadkową czynników obiektywnych, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi zachowanie określonych procedur. Nie każda przy tym zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz jedynie zwłoka nieuzasadniona. Jak już wskazano powyżej, ocena, czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, dokonywana musi być zawsze na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, jak i stanu faktycznego sprawy (por. także postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt II S 17/14, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2005 r. sygn. akt II S 26/05).

Sąd Okręgowy poddał analizie terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd Rejonowy. W ocenie Sądu Okręgowego analiza czynności podejmowanych przez Sąd prowadzi do stwierdzenia, że zasadny był zgłoszony w skargach zarzut przewlekłości postępowania w przedstawionym wyżej rozumieniu.

Trzeba przyznać rację skarżącym, że mimo upływu niemal dwóch lat od momentu zainicjowania postępowanie w przedmiocie działu spadku i zniesienia współwłasności nieruchomości wnioskiem z dnia 28 listopada 2017 r. nie podjęto żadnych czynności celem przeprowadzenia postępowania dowodowego z zalegających w aktach sprawy dokumentów oraz z osobowych źródeł dowodowych, jak również dopuszczenia i przeprowadzenia dowodów z niezbędnych w przedmiotowej sprawie opinii biegłych sądowych, o której wspomniał min. już w odpowiedzi na wniosek z dnia 31 stycznia 2018 roku uczestnik J. S., zaś sam wnioskodawca wniósł o to pismem z dnia 18 października 2018 rok. – k. 67. Owszem zauważalne, jest, że dopiero 16 kwietnia 2018 roku – po dwukrotnym wydłużeniu terminu do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez wskazanie adresów trzech uczestników, wnioskodawca tego dokonał i nie należy tego okresu traktować w żaden sposób jako przewlekłości. Choć krytycznie należy ocenić procedowanie od momentu wydania zarządzenia w dniu 26 kwietnia 2018 roku do momentu jego wykonania tj. do dnia 18 czerwca 2018 roku – minęło prawie 2 miesiące. Zresztą nie jest to jedyny okres, w którym czas od wydania zarządzenia do jego wykonania był zbyt długi – podobna sytuacja miała miejsce, jeśli chodzi o wykonanie zarządzenia z dnia 8 sierpnia 2018 roku - 3 października 2018 roku – k. 14 czyli po upływie również niemal 2 miesięcy.

Podkreślić w tym miejscu należy, że sąd zobowiązywał uczestników do złożenia najpierw odpowiedzi na wniosek w ciągu 14 dni, w której ustosunkują się do treści wniosku oraz podniosą wszelkie zarzuty i złożą ewentualne wnioski dowodowe – pod rygorem pominięcia spóźnionych twierdzeń i wniosków – zarządzenia – k. 16, 52, aby później w następnym piśmie stanowiącym odpowiedź uczestnika na odpowiedź innego uczestnika, zobowiązać do ustosunkowania się w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia – np. pismo – odpowiedź K. G. na odpowiedź na pismo J. S. – k. 54, podobnie postąpiono z pismem U. J. i M. M. (2) – k. 56, 58. Kolejne pisma złożone do Sądu przez wnioskodawcę i uczestników w liczbie ok. 10 były również doręczane każdemu celem zajęcia stanowiska w terminie 14 dni.

W rzeczywistości Sąd zwraca uwagę, że w sprawie po uzupełnieniu już braków przez wnioskodawcę miało miejsce jedynie wysłanie odpisów wniosku uczestnikom z wyznaczeniem im terminu do złożenia odpowiedzi na wniosek, a następnie wzajemne doręczanie pism procesowych składanych przez uczestników, stanowiących odpowiedź na odpowiedź któregoś z uczestników. Nie można przy tym nie zauważyć, że rację ma skarżący, że jednocześnie sąd, zakreślając terminy na ustosunkowanie się do kolejnych pism procesowych, nie wskazywał jakie jeszcze okoliczności miałyby być dzięki temu wyjaśnione, ani też by stanowisko którejkolwiek ze stron wymagało uszczegółowienia. Takie procedowanie nie przyczynia się do nadania procesowi właściwego toku i osiągnięcia zadawalającej skali jego sprawności. Krytycznie należy ocenić, również okoliczność, że w okresie od dnia 29 stycznia 2019 r. – k. 77 do dnia z pewnością 31 maja 2019 r. (z adnotacji wynika, że nawet i dłużej) nie zostały podjęte żadne czynności Sądu. Na dodatek zarządzenie to zostało wykonane dopiero 2 lipca 2019 roku.

Zauważyć w tym miejscu trzeba, że w istocie nadanie biegu wnioskowi o zniesienie nieruchomości lecz sprowadzało się do sprawdzenia czy spełnia wymogi formalne oraz przesłania odpisów uczestnikom wraz z min. wezwaniem ich do złożenia pisma przygotowawczego, w którym ustosunkuje się do twierdzeń wnioskodawców oraz podniesienie wszelkie zarzuty i wskaże dowody na ich potwierdzenie, a nie prowadzenie postępowania w sposób polegający na wzywaniu do ustosunkowania się do każdego pisma wniesionego do sądu. Jeśli istniało w ocenie tyle kwestii spornych, to tym bardziej zasadnym było wyznaczenie rozprawy, aby odebrać od stron stosowne oświadczenia i wyjaśnić kwestie sporne, niesporne i zajęte stanowiska.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że procedowanie w niniejszej sprawie charakteryzuje się przewlekłością i nieefektywnością i skargi są uzasadnione, o czym orzeczono na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy orzekł jak w pkt. 1 pierwszym postanowienia.

W konsekwencji, żądane zasądzenie stosownej sumy pieniężnej co do zasady jest słuszne albowiem wynika to z treści art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W ocenie Sądu Okręgowego zasadne jest przyznanie sumy pieniężnej w kwocie po 2.000 złotych dla każdego ze skarżących. Brak jest natomiast podstaw do przyznania należności w żądanej kwocie 1 500

zł z uwagi na fakt, że sąd nie jest związany zakresem żądania, a zgodnie z regulacją zawartą w art. 14 § 4 ustawy - uwzględniając skargę, przyznaje się od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości minimalnej 2 000 złotych.

Skarga została oddalona, w części w jakiej zgłoszono żądania wydania Sądowi Rejonowemu poleceń w zakresie wyznaczenia rozprawy i prowadzenia postępowania dowodowego, jako, że Sąd rozprawę wyznaczył.

O zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie z art. 17 ust. 3 ustawy.

Orzekając o kosztach postępowania Sąd Okręgowy miał nadto na uwadze przepisy § 14 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Na ich podstawie Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego na rzecz skarżących kwotę 240 zł tytułem taryfowego wynagrodzenia pełnomocnika.

SSR (del) Anna Kruszewska SSO Magdalena Meroń –Pomarańska SSO Krzysztof Wąsik